Србобран излази: СРЕДОМ и СУБОТОМ.

Предплату примаю све ц. и кр. поште, познати скупитељи и уредничство (грчка улица у кући брой 1491).

Рукописи невраћаю се натраг.

СРБОБРАН

Предплатне цена на три месеца 2 ф. 50 н., на по год. 5 ф., на год. 10 ф. а. вр.

Огласи: маньи до 20 врста за трипут стаю 3 форинта 70 новч. већи преко 20 до 40 врста, 5 фор. аустрийске вредности.

ГОД. V. У НОВОМ САДУ У СУБОТУ 27. НОВЕМБРА 1865. БРОЙ 95.

245

БРЗОЈАВ

уредничству „Србобрана“.

Вел. Бечкерек 25 нов. Избор свршен. **Стратимировић** са свима српским гласовима и двоструком већином изабран. Сјајна бакляда.

Ђорђе Стратимировић.

Давлем испуни се горућа жеља толики врли родолюба, Бечкерек задржа си право поносити Стратимировићем.

Право е, ер Стратимировић није само просто заступник слоб града Бечкерека, човек кои е скопчан с прошлошћу народа, кои као неки снажни стуб стои у прошлости, кои е манђ више и сам стварао ту прошлост, може и треба се узети за нешто више од обичног градског заступника; говор његов на угарском сабору, моћи ће бити одек већине српског народа.

Говор Стратимировићев имаће тим већу важност, што е његова рука позната од 1848—1849 и што та иста рука данаске братински се пружа браћи Мађарима, позивајући и да заборавe што е било, и да заеднички осниваю нову срећу своје драге домовине, велим да заборавe — ал и обучесе, да се само заеднички напред може.

Стратимировић није само феномен у прошлости, није само опомена на 1848 г. но си е Стратимировић добавио политичка изображеня, вештине и окретности, кою му и найвећи непријатељи признаю, с коима ће на угарски сабор ступити, и борити се како за обште благо угарске, тако и за поедине народности, нарочито пак Србинства, чиє гледиште неразпростире се само на угарску, већ далеко до урвине и Балкана.

Стратимировићева прошлост и способност кадра ће бити дати уваженя његовом говору, говор његов неће бити само личан, већ виши — народан, говору таком мораће се дакле и више пажнђ поклонити, ако се усхте да се заборави што е било, и да се една обшта домовина одпочне градити.

Какав ће његов говор бити, ено га у програму, какав ли ће рад, ено га у његовим свойствама, а да ће тай бити српски, ено нам прошлости.

Емил Чавра.

Тиса Калман

и његова политичка начела.

Биће и српской публици познато, да е Тиса Калман, — садашњи заступник дебрецинске вароши — коловођа тако зване одлукашке партиє у Угарской.

Он е до сада обнародовао два важна акта, кои се у обште као програм одлукашке партиє у Угерской сматраю.

Први е акт његова политичка вероисповест, кою е приликом бираня на предстојећи земаљски сабор своим бирачима саобштио; — други е найновия брошура његова, коя е ови дана изишла под насловом: „О жупаниской самоуправи и одговорности министарской.“

У првоме објешњава, како он државоправни положай Угарске с обзиром на целокупну монархию и с обзиром на Ердељ и троедну краљевину сматра; — у другоме говори навластито о томе, како да се унутрашњи организам Угарске найцелисходније преустрои и установи.

Оба ова акта сачиняваю једну целину, почем е поглавити задатак предстојећег сабора уређенђ државоправни одношая с једне и устроенђ унутрашнђ организациє Угарске с друге стране.

Вредно ће бити да и наша публика упозна мишленђ одлукашке партиє у оба ова погледа; пошто ћемо по томе у млогоме разјаснити данашњю политичку ситуацию партия у Угарской и спремити се за разумленђ оне дискусиє, коя предстои на сабору земаљском кои ће се идући дана отворити.

Тиса Калман и његова партия држе се у погледу државоправни одношая Угарске према Аустрии начела подпуне законодавне и административне самосталности Угарске или начела *персоналне униє*.

Он непризнае никакве заедниці између Угарске и Аустриє, ван заедниці у личности владара.

Не признае по томе никакве укупне државне интересе ван оне, кои из заедниці личности самога владара проистичу.

А то е цивилиста, коя се такође има тек саборно означити и она права и прерогатива владарска (jura majestatica), коя владару, као кралю угарском по самоме закону припадаю; и коя се имаю такође законодавно іош поближе опредељити и установити.

У свему осталом захтева подпуну независност Угарске неисключуући овим да од случая до случая кад обшта потреба захтевала буде оба дела монархиє у договор ступе за предупредити какову обшту опасност по државу или извршити таково што би на обшту корист државе било.

Но и ово се има збити тек од случая до случая, никако пак периодично тако, да е он у начелу против сваког заедничког сабора, кои би се периодично састајао, против сваког сталног административног органа, кога би се делокруг на оба дела монархиє подеднако протезао.

Све се ово оснива на правуисториском угарске круне, — на прагматичной санкции, на законима од 1848 год. и адреси угарског сабора од год. 1861. коя е правни излав хисториског државног права Угарске.

У погледу Ерделя сматра унию изречену у год. 1848. за правомоћну и тежиће за тим да се она и стварно у живот приведе.

У погледу троедне краљевине, коя е на основу свога посебног хисториског права удружен део Угарской оставља слободно дотичним саборима угарске и троедне краљевине, да у међусобном споразуму и у интересу обе землђ такови савез међународним уговором заклоне, какови ће одговарати добромишлђним интересима обе землђ и особеном положаю, кои обе према целокупной монархии заузимаю.

Ово су главна државоправна начела, коя е Тиса Калман у своме програму означио и поближе извео.

У новоизданой брошири говори о самом унутрашнђм организму и преустройству Угарске; и ту се држи начела одговорности министарске и подпуне самоуправе жупаниске.

Овде нам валя нешто предпоставити.

Познато е, да е у Угарской све до год. 1848. постояла дикастерияльна управа мимо муниципалне по сталежном праву устроене автономиє.

Партия, коя е у год 2848. угарским законодавним телом овладала, укинула е сва сталежна права, оборила дикастерияльну управу и прогласила начело парламентарне владе и одговорности министарске.

Мислило се, да е послђица тога начела уништенђ муниципалне самауправе и уведенђ судско-административне централизациє и бирократизма.

Мислило се да одговорност министарства без тога обстати не може; и већ е само законодавство од год. 1848. учинило прве кораке, коима се круг самоуправе жупаниске ограничио, и саме муниципиє ново провизорно устройство добише, кое е имало само до првог сабора обстати, кои би према начелу одговорне владе у корист централизациє ново унутрашнђ преустройство имало законом донети.

Против овога било е и онда важни гласова, али е већина на то склонђна и готова била.

Тешка времена абсолутизма и централисаног бирократизма научише землю, да се са овим праотачким аманетом тако олако титрати не сме; научише землю, да су слободне муниципиє найпоуздание чуварице слободе и устава земаљског; научише, да се само са слободним муниципијама праведним желяма разни народности угарске одговорити може.

И ово е узрок што се угарски државници опет повратише самоуправи муниципалной; шта више и сама деакова партия, коя е у год. 1848 одлучно била противу муниципия починђ увиђати државну и политичну нужду обстанка муниципалне самоуправе, и само тежи за начином, како би се ова са парламентарном владом и одговорности министарском у нуждну свезу довела.

О овоме говори на посе Тиса Калман у поменутой брошури и вредно е да његово мишленђ о томе у главноме сазнамо.

Прелази све по реду атрибуте муниципалне и испитуе у колико се ови са духом подпуне демократиє слажу и са одговорном владом у свезу довести могу.

Муниципиє су, вели, обављале прво административну струку, путем од сталежа изабрани часника. Ово е право и од пре кое владом, кое правом кандидациє велики жупана јако стешнђно било. Али ипак стояло е то, да су муниципиє саме бирале своє часнике и то на три године. — И ово право мораю муниципиє и у будуће имати, ер без слободног избора часника, нема самоуправе муниципалне. Кад се муниципии намећу буди од кога нђни извршбени органи, није слободна и самоуправна у своме раду, нема автономиє. Али вели се, да поред слободног изборног избора часника не може обстати одговорно министарство; ер како ће одговарати министар за дела они, кои нђму нису одговорни, кое он није наместио и кое нема право сметнути? Кад би се одговорност министарства у том смислу узимала, онда е сасвим природно, да муниципиє неби могле себи часнике бирати; али се то од одговорног министарства не захтева. Министар није одговоран ни зашто друго, но за оно, што сам чини, за наредбе и инструкциє. кое сам издае; — а муниципиє и муниципални гласници одговараю за оно, што сами чине. По томе се дакле од министра ништа немогуће не изискуе, а и народ е против злоупотреблђня чиновника осигуран, по томе што ови опет имаю одговарати за свако своє дело. Затим прелази на судску струку у муниципијама. Неки су тога мнђня, да се правосудство има подпуно и савршено одцепити од управе, и да муниципия на организованђ и надзор правосудне струке у жупании никаква уплива нема. Он није тога мнђня, ма да не одобрава ни стари поступак, по коме су муниципиє сваке три године без довољнога обзира на способности своє судиє бирали. Таковим судовима не сме се правосудство поверити. — Он е у овоме погледу овога мнђня: да све оманђ ствари, кое се без редовног формалног процесуалног поступка обављати могу као полициске ствари, прости дугови итд. повере жупаниским избраним органима, тако, да е партаяма увек право апелациє задржано и слободно. А парнице кое изискую редовни поступак, да се повере *сталним судовима.* У свакой муниципии валя да постои овакови стални првостепени суд; судиє пак такође као и административне чиновнике да бира муниципия али од они, кои довољно стручне способности имаю, кои су као адвокати, явни нотари или практиканти судски бар пет година у судской пракси били и овако изабране судиє, да се не могу више сметнути, ван ако законом због какога преступа одсуђени буду. Избор на цео живот дае судии найболю гаранцию да може независан бити; а независност е први постулат судия. Уедно би се имала увести и порота, али тако, да право избора поротника такође муниципия задржи.

Овако мисли Тиса Калман о преустройству муниципия, — и ми смо сматрали за дужност *његово мишленђ* и нашой публици саобштити тим више, — што е ово излив читаве једне партиє у Угарской, и што ће гореизложена начела на предстојећем сабору поглавито на претресе и дискусию доћи.

Његово мишленђ о решеню питаня народности у Угарской у посебном чланку. В.

Саборска известия.

Лавов 30 нов. *Борковски* вели, да е он прегледавши пословни ред са жалошћу се уверио, да тай слободу говора іош више ограничава, него земаљски штатут. Далђ вели не види да е у пословном реду означено, кои е језик у сабору званичан. У сваком сабору има странака, али те треба явно да изиђу на видик. Ко поштено мисли, треба то явно и да каже. (Одобраванђ.)

Посл. *Скржински* жели на последку знати, како да се овде говори, польски или рутенски. Одређено е, да сабор земаљским езиком саборише. Говорник се позива на уговоре од 1815, кои Поляцима пьисова историска права гарантую. Ми смо одпре — вели говорник — имали сталишки сабор, али польски, сад имамо уставни, али и сад он мора остати польски.

Посл. гроф Адам *Потоцки* куди у пословном реду обширност. Такође куди то, што е за узор узет пословни ред ческог сабора. На последку споминѣ говорник питанѣ званичног езика. Он вели да польски език мора бити званичан.

Посл. кнез *Сангушко* иште завршетак дебате. Он вели: Гроф Борковски жали се на пословни ред, што се ньим баяге слободна дискусия ограничава, а ипак то грофу ние сметало, да се найслободние изрази о предмету, ком сад ние време и кои тек може дати повода распри. Єр што се говорнику плескало, то ние било у атар саме ствари, већ лепе фразе.

Прима се предлог за свршетак дебате. Уписаше се іош говорници: посл. Павликов, Лозински, Гинилевић, Лавровски, Шведицки (све сами Рутени.)

Посл. *Павликов* (рутенским езиком) обрће се понайпре Скржинском, кои, не обзируући се на Рутене, говори овде само о польской земльи. „Добро дакле — позваше нас на мейдан, и ми ћемо права наше народности да бранимо. Знате л ви, господо, шта ће то рећи, одузети едном народу нѣгову народност, то ће рећи убити. Ни найманьи црвак не да се ногама газити, па откуд оћете ви да ми вами за любав напустимо наша права? Поштуйте дакле нашу народност — као што ми вашу поштуемо. Примедба кнеза Сангушка, да е то питанѣ у невреме, са свим е основана. И я тако мислим. Имам дакле одбору изявити мою захвалност, што е у проекту пословног реда питанѣ о езику оставио хотимице неспоменуто. Господину Скрзинском одговарам, да сабор, над би било исключиво польски, он се онда не би звао галички. На последку жали говорник, што се овай предмет овде претреса, и моли да питанѣ о езику остане у пословном реду неспоменуто.

Посл. *Гинилевић*: Народност се огледа у езику, и ми говоримо рутенски. Вели се, да е земаљски език овде польски, а ипак сте ви сами, господо (и Поляцима окренувши се) признали овде две народности, дакле поштуйте их. Он апелуе на справедльивост польски заступника те вели: Свет се диви племенитом и чистом патриотизму польског народа, кои е у толиким боевима за свою народност страдао и крвавио се. Оће те ли дакле, да ми *нашу* народност потиснемо? Више поштеня, господо, више правде! па ћемо се помирити и сложити

Посл. *Шведицки*: Посл. Скржински споменуо е уговоре од 1815. Я држим да е тим трактатима не може овде бити реч. Па кад их е посл. Скрзинске ипак навео, то е рекао би, учинио само тако, као да нас овде ни видио ние, као да ни знао ние, да смо ми за нашу народност готови крв пролити. Завршуем с примедбом, да ко другом жели зла, тай сам ние добра заслужио.

Посл. *Лозински* вели у погледу трактати, што их е посланик Скрзински навео, да они сад, а особито овде немаю обвезне силе. Овде е главно царски патент. Уведенѣм оба езика у земаљском одбору не ће се пореметити слога у сабору. Та у француском сабору говори се и немачки, и француски и талиански, па ипак остае за то едан сабор. Говорник суди, да ће као свештеник найболѣ завршити речма: „Што себи не желиш, не чини другоме.“

Посл. *Лавровски* оће да одговори посл, Скрзинском с юридичког гледишта. Поштовани посланик позива се на трактате од 1815. Морам казати, да доцнии трактати ранние анулираю. А тако е и са трактатима од 1815. Они су свевие. патентом анулирани, па и због тога навод г. Скрзинског ние уместан.

Посл. *Борковски* моли за допуштенѣ да може одговорити, и умолява г. референта да му уступи места на трибини. Говорник у главноме рече: Неосновано е начело, по ком се мисли да е с деобом Польске престала Польска екзистирати. Та іош живи велика польска идея, а с ньоме живи іош и польски народ. Него живи іош и друга идея, а та е идея Славенства. Говорник се не боп, да ће се овай део Рутена германизирати, већ да ће се у великой руской царевини изгубити. Великом речитошћу жали се говорник на Рутене, што су се одродили. Погибия стићи ће их кад — тад. Доказуе да министарство царице Марие Терезие ние ямачно ништа знало о екзистенци рутенске народности, али ту народност створише, по оном правилу: divide et impera. „О како би силне биле државе, кад би се народности могле излечи помоћу декрета. Тада би смо имали можда у Галиции пржемишлянску, самборску и може бити іош какву народност али слабачку болешльиву народност, єр само е у единству живот и снага. Говорник се сумня о искреним намерама данашнѣ владе, баш зато што е поставила начело народне равноправности. То е начело вели говорник — у земльи, гди е више народности, дело найвеће политичке народности, али у земльи, гди е само една народност, ту е чудовиште. Сваком е познато да е Галиция польска земля, да ми имамо наша историска права, и да е само една политика, коя е кадра народе задовольити и владу обезбедити. Свака друга политика, као што смо се о томе уверили метерниховим, баховим я шмерлинговим министарством, мора донети несретан плод. Затим обративши се Рутенима рече говорник: Видите ли да сте едан народ, али само с нама, ви сте истина сачинявали некад самосталну кнежевину, али се из свако самосталне кнежевине не образуе особит народ Ви имате особито име, али то има и свака фамилия; особиту повестницу, али ту има и свака варош, ви имате особит език, али чим се наш довольно изобрази, ваше воће архимандрити одма ће га усвоити. Што се рутенске књижевности тиче, то е она іош у пеленама. Господо моя, кад Ханс Єргл у Бечу ние могао нову народност створити, не ће му то поћи ни код нас за руком. (Гласови: Врло добро. С десне стране: Ред! То е увреда за нашу народност.)

Посл. *Павликов*: Я умолявам г. председника, да говорника на ред опомене. Увреду наше народности не можемо ми трпити.

Посл. *Борковски* извинюе се сабору, да он ние ни поуман био своіом беседом рутенску народност врећати. Он силази с трибине а публика плесна рукама. С овом беседом коя е од $1\frac{1}{4}$ до $2\frac{3}{4}$ сата траяла, заключи се седница.

Нови Сад 26 нов.

У уторак 23 нов. заключено е у матичином одбору, на позив мађарске академие да и србска матица при свечаном отвараню суделуе, послати свое заступнике, и то г. Стевана Брановачког подпреседника матице србске, и члана г. Петра Чарноевића. —

Исти дан држао е свою седницу и управляући одбор народ. позоришта, у ком е единогласно за привременог начелника изабран г. Илия Кристић, будући да начелник истог друштва полази на сабор угарски, а подпредседник позориштной дружини, ко познае ревност г. Кристића, заиста нѣговом избору мора се радовати. —

Ноћас е стигао из Сомбора брзояв, у ком вели се: „све се радуе избору Стратимировићевом, и нѣговим избором уедно честита се народу. Живио Стратимировић, живио народ.“ Подписани су: маіор Милекић, Гед. Леовић, шпан. Стойковић, Атанацковић, Живановић, Кандеморда, Мима. —

И из Новог Сада ноћас е одпремлѣна брзоявом честитка Стратимировићу, подписана мложином први новосадски грађана.

Са Тисе нам се явля, о свечаном дочеку Стратимировићевом. На жабальской скели дочекали су га више старобечйски кола, код Арадца пак коњаници и бечкеречка млогобройна депутация, у самом Бечкереку био е дочек величаствен и одушевлѣн до крайности, око читаонице и србске порте скупило се е од 3000 до 4000 люди, где е и Стратимировић поздравио, говор е био какав може само будисавски юнак држати, светина е плакала од радости, усклицима и „живио“ ние било края. Благо човеку кои ужива толико поверенѣ, слава народу кои знаде заслуге уважавати; трудимо се дакле браћо да заслужимо едан другог поверенѣ, а кои га ужива нека га чува као алем камен, єр то е найвеће благо кое народ дати може. —

Из Товаришева нам являю о тамошнѣм избору, у главноме слажа се све са задньим „Напредковим“ дописом, и правда е на србской страни, ма да „пестер лойд“ доноси саевим обратна извешћа, но ко познае лойдово понашанѣ на прама србства, томе неће ни найманѣ заворно бити, єр пестер лойду ди год су остале народности продрли свои кандидати, па били то ромунски, словачки, русински или србски све му е неуредно и неваконно — но Богу фала наш а и остали свет добро знаде шта е у нѣговим очима законно. —

И у Сент Андрии при избору посланика догодили су се врвава сукоби, жалили би само ако е међу Србима било, єр неможе се пресудити ко е по Србе вреднии: Аг или Калаия, први е за посланика изабран. —

ДОПИСИ.

П. І. У **Вуковару** 22. новембра.

Сабор троедне кралѣвине почео се, но ми му желимо больи свршетак, него што е почетак био, почео се жестоко, а што е претерано, то ние добро, — истина препирка се та изродила због форме, али кад узмемо да форма дае биће ствари „forma dat essentiam rei“ онда е требало на ред ставити, а да се на ред стави, мора бити слоге, зато му из свега срца препоручуемо слогу, и опет слогу, да би еданпут из овог привременог станя у станѣ стално изићи могли, а да то узмогнемо, треба нам у битности пословати. — Ми у троедной кралѣвини ако не са свим, а оно по већой части други, а и млого и млого већи, кое у погледу станя нашег политично-народног, кое у погледу географичког положая потреба, имамо, него народи ма кое му драго круновине. — Те зато ћу овде мое индивидуално мнѣние ставити, шта на сабору овом троедне кралѣвине радити валя.

Я држим да е света дужност:

а.) Пре свега опредѣлити наш одношай на спрам укупне монархие, и овде се предржавати федерацие, па са свим точно и известно опредѣлити, кои се послови заеднички, и кои пак не, расправляти мораю, и каквим начином да се расправляю, послови заеднички. —

б.) У погледу одношая троедне кралѣвине на спрам кралѣвине Угарске строго придржавати се чл. 42 од године 1861. Свакояко треба да се у троедной кралѣвини, како у административной тако и у судбеной струки, писмена цирилска заведу, єр би се тим начином ява долма и насип против уплива туђег елемента па долазио он ма с кое му драго стране поставио, а и онако у троедной кралѣвини данас сва учећа се младеж, од равне вере и народности, писмена цирилска врло добро познае, ал се у свима гимназияма предаю, а и нема мало интелигентниег човека, кои ћирилику неразуме, већ ако е какав старо-конзервативац, кои се Part 1. Jit 9. као слеп плота придржава, над е латинштина код нас владала, па и зато треба ћирилицу узети, што е ћирилица по пресуди найучении люди у Европи найсавршения азбука, у свету или барем у Европи, па ю мора знати књижеван човек а особито ми славени, єр е ћирилица едина душевна струка коіом Славенство стои самостално пред другим народима, а и у Mayer: „Conservations-Lexikon“ стои „Eines der vollständigsten neuern Atphabete ist, welches Cyrillus mit Hinzufügung von 12 neuen Zeichen schuf.“

в) Што се питаня успоставе войводовине Србске тиче, то држим да би излишно било браћи Хрвћанима, кои су с нами едне крви и еднога езика, говорити, да се заключеня србског благовештенског од 1861 године таки оживотворе, и у овом погледу нека се собор троедне кралѣвине са собором угарским, у спорозумлѣнѣ и договор стави. — Єр успоставом войводовине Србске, добила би Троедна кралѣвина у себи са свим сродном елементу тврду подпору, — а што се тиче остали у Угарской народности, сабор угарски писмено позвати да све народности у угарской за равноправне призна. —

г.) Живо настоятн да посестрима Далмация іош траећег овог сабора двема сестрацама своима придружи, и утелуе, те да тако Троедна Кралѣвина не само словом него и делом постане. Међа хрватске да се до воде Соће успостави, и два она котара тако звани бели Хрвата, браћи своіой Хрватской придруже и поврате, — заедно са Међумурие. —

д.) Представку Нѣговом Величеству царо-краљу поднети, и молити, да се Турска-Хрватска, све до извора реке Уне испод Турског ярма, било одкупом, било путем дипломатичним ослободи, и матери своіой осталой Хрватской придода, — та кад други иноплемнии народи, као што ту Немци. Италиани траже, мислим да и нама то нико замерити неће. —

е. У Загребу да се подигне свеучилиште, у Осеку правна академия, винковачка гимназия да се премести у Вуковар, или да се у Вуковару о државном трошку велика гимназия оснуе, што е место ово и броем становника и по положаю свом географичном едно од знатнии места у троединой кралѣвини.

Но овде морам и то напоменути, да неби згорега било и план учевни престроити, зашто да се са непотребним ученѣм неки предмета, од кои ученик с временом никакве користи имати неће, време и новац бадава троши, не би ли болѣ било, као што е у београдской великой школи уведено гимназиялни осмогодишньи течай, на шест година свести, — а правдословне науке у академии на 2, а у универзитету на 3 године ставити, — а кои хоће да се наукама са свим посвѣти, томе нека е просто, научну струку изабрати ону кою му е воля. Код нас треба пут к наукама прокрчити и прекратити, као

што су Мађари радили, — да тако интелигенция кроз све редове народа продрти може, — ел ми требамо іош млого интелигенције.

ж. Будући да е у троединой кралѣвини маса народа славенска, а што има иноплеменог елемента, тай е по градовима и већим трговишчима, а другчие по троединой кралѣвини долази само шпорадно, то се за народност не треба баш толико плашити, особито ако се іош ћириличка у пословни език уведе, — па зато држим да би свима законом дозволѣним вероисповестма, као што е вероисповедание евангеличко и реформатско, еднако право грађанства дати требало, и сва четири вероисповедания да су између себе еднака, — ни едно да нема надмоћие на другим, — овим поводом нека се из Corpus Juris-а избрише и она клаузула за Србле у троединой кралѣвини уведена, „Graeci ritus non Uniti in Croatia et Slavonia non possunt bona immobilia possidere“, прем да ми добро знамо, да е данашньим даном феудални строй са свим престао, ништа пак манѣ може ово с временом опет Србльима преюдиковати, за кое Србльи найвише жале, да е упливом троедине кралѣвине у угарски законик уведено, што е онда римска пропаганда одвеће моћна била.

з. Законик грађански кои ће се тек сад у будуће у Угарской саградити, држим да не треба примити, и усвоити, — или барем нек се не прими en bloc, ђутурице, ел са туђим уредбама, заводе се и туђи обичаи, а за овим и похлепа за туђинством по опоме „што дикла навикла“ него нека се на основу обштег грађанског законика аустринског, а нипошто и никако на Вербецию, за троедину кралѣвину законик скрои, особито сад кад нам сав кредит на грунтовници почива, ту се мораду и закони и судови наспрам нѣ удесити, ел другчие ће слабо кредита бити, — а кад нема кредита, онда нема ни трговини ни обрту проће, а кад овог нема онда нема ни новца.

и. Штампа нек се уреди да е у границама закона слободна, журналистику треба неговати, и распространявати, колико се год може. Лепо е у овом предмету рекао, садашньи државни попечитель г. Белкреди, „Ми треба журналистику да чувамо, ел свака новинарска реч, коя се на истини основа мора се као врио бисера сматрати.“

к. Станѣ адвокатско треба да се добро уреди, те да се не прави од нѣга литерални пролетариат. Као што е пре ожујка 1848. године у Угарской и за онда предруженим кралѣвинама било, — ел добро уређена преса и станѣ адвокатско, яку гаранцию пружаю политичкой народа слободи, и њима има Енглеска у овом погледу найвише благодарити, рато е Нестор адвоката енглески лорд Брукхам при митингу едном, кога су ови на чест славном легитимистичном француском адвокату Берие у Лондону давали.

И тек кад домовину нашу добро уредимо, онда држим да можемо тек закетевати, да се войничка граница провинциализуе, — ел и ова има у нечем свои млого бољи полакшица, него што іи ми сад имамо, — а кое су те, лако е погодити, кад се само едно с другим сравни, — дочим свако станѣ свою лаку и тешку страну има.

У сабору троедине кралѣвине има са сваке стране и са самосталне, и либералне народнѣ, врсни и патриотични мужева, — па само нека е мало споразумлѣня и слоге мед њима, народу ће се славенском врата болѣ будућности отворити, по пословици оной познатой „Слога диже землю и градове а неслога све обара.

Модош, 26 новембра.

Юче 11 сати поче се у Парданю бирати посланик, и сврши се у 4 сати у ютру са найвећим миром. Свирке су биле и са едне и са друге стране — народа врло много, — па се и сама хомисия обрадовала, што е све на миру прошло. Свештеници са изображеним народом повукл за собом прост народ на Николићеву страну; и тако е г. Николић имао 1976 гласова, а г. Богдановић 614. Г. Богдановић видећи да е у маньини оде г. Николићу и честита му као посланику с речма: Гледайте господине да израдите што добро по народ. На то му г. Николић одговори: „Ви видите ко се за мене заузео: Мађари; я морам по њи говорити, Али будите уверени, да ни па интерес народа не ћу заборавити.“ — За нашег пароха Вуковића ни речице ние било.

У врну цена е сада кукурузу 3 ф. меров. Мишеви и рчкови праве житу велику штету.

В. Бешеново 22 нов.

Како су браћа Мађари далеко дотерали у тако силно разглашеной слоги и измиреню са другима немађарским народностима у угарской; ево нека оваки из ово неколико редака увиди.

Ако закон од год. 1848 и подлежи строгой реформи, то опет има нам сад за правило служити и по нѣму се морамо владати, зашто ћемо и цитате наше из истога узимати.

Познато ће бити да из десет обштина састоћи се срез за биранѣ посланика у Бешенову и по брою народа и по реалном имању добра узети се може да е наш и да ми ту имамо првенство, али то браћа наша Мађари нећеду да разуму нити правду да нам даду, зато и иду на то, да први наш елеменат у жупании торонталской угуше па после по своіой ћуди и навики ћеф свой да тераю. Ево и сада метуше избор у Бешеново место, кое е у едном углу среза и найвећма удалѣно од свию обштина стои, а 7 § V чланка а) налаже: да се у призрение има узети становништво изван места изборног живеће и на олакшицу овога има се обзирати, па су зато и протестовали неки наши люди у малой скупштини жупаниской што се хоће у Бешеново избор да метне и захтевали су да се избор у кое централно место тога среза метне но на жалост нису успели. Незаконито поступало се и са пописом бирача, ер комисия ние уписала само онога, кои се сам дошо уписати, већ и онога, кои се ние дошо сам уписати и кога су они хтели, а 14 § закона налаже, да се само онай сме уписати, кои се лично прияви, а они су млоге не само оне уписали кои лично насу предстали, већ и овакове, кои право гласа не имаю, и немогу имати, као н. пр. спахиски служительи, баштовани — кертиси — и др. По овоме дакле ми неможемо само противу поединога тужбу дати, већ баш противу саме комисие жалити се, а таковой жельи ние место централни одбор нити жупания, већ сама крупа и найвише надлежательство.

Што се пак самога избора тиче како се одпочео, ево вам резултата.

Знало се већ доста поодавна, да у Бешеновачком срезу мисли за кандидата Лауш Ронаи ступити, ми смо опет за нашег кандидата Александра Сандића уред. Ost und West-а преко новина дознали, те како Србима ние нуждно кортешованѣ и обманьиванѣ, то смо сматрали за сувишно кога унапред шиляти у срез, люде врбовати и на нашу страну пребирати — купити — но на жалост ови дане о противном сам се осведочио, када сам 1—2 дана пред избор по обштинама ваншо, да опоменем наш народ да свани на избор дође и за свога гласа, на кое ми се народ лепо одазвао и реко: да се мора Ронаія спахие одрећи, па тако онда за Србина бити. У понеделяк касно стигнем и я у Бешеново, седнемо нас више Србаля (после само нас четворица останемо) за стол вечерати, за другим столом седеше неколико Мађара и помађарени немаца, кои су добро наквашени били и више реди у предсобу ишли, гди е пук био и Eljen и живио Ронаи! викали. После су врећаюћим гласом на Чарноевића и Стратимировића, наше прве люде, нападали тако, да смо само мало манѣ тактике имали, могло е бити найвећег судара; пред зору смо се и ми и они разишли, пошто е из пола њиовога един-двоица нашем дружтву и столу придружио се. Други дан, т. е. на сам дан избора дође доста касно велики брой нашега народа из свию обштина. Балинци найболѣ били су заступлѣни са своим баряком, и одма ми заузмемо позицию код в. гостионика до варошке куће сам чист бирач, без жена и деце, люди трезни и свестни, декои Бугарин се придружио а и Немаца е било међу нами и без сумнѣ да смо гласали, да би с нама млого Бугара а и Немаца било, ер су били информирани од наших люди и видили су да е наш кандидат чистог демократског начела, човек кога незаслеплює благо и окићени двори, него он зна и осећа шта пуку треба. —

После 10 часова одпочне се друга ситуациа, Ронаия дочека и пропрати бандерия, циганска музика, прангие и громогласна звона па бугарской цркви зазвону, он дође на коню у богатом руву обучен, око њега баряци силни, а цео свет бугарски, люди, жене и деца, све то поврви као бесомучно, надаюћи се доброй части: и стану викати . . . Ронаи! наши све ћуташе, док не дође и стаде пред нашим народом клањюћи се. Сад заори се као из едног гласа од нас: живио Сандић! и томе не бияше края Он оде у цркву и после са четом своіом устреми се к нама, баш над е Сандић одпочео свой програм очитовати са трипута живио краль! Деца и момчад били су авангарда, кои су бой имали започети, на люде су се насланяли, а жене су им секундирале, из толико грла ларму слушати — ние се говор Сандићев мого ни мало чути, на послетку и остави говор.

У то доба іошт желесмо кандидацию и вотизацию на Сандића, после навали Бугара, жена, деце, момчади, люди и други претерани наимлѣника немогосмо одолѣти „а да не би зли послѣдица било“ повучемо се у групи у такту натраг и заузмемо ближу позицию до близу гостионика. Кад то види Ронаева странка она се осмели іошт већма па нас нападати, покуша нас поцепати, то им изпадне за руком да су продрли до самог баряка нашег, навале на баряктара вашог, одличног дечака и хтедоше баряк на силу узети, огребаше и гризоше зубма вѣга, но овай потомак Обилићев недаде баряка ни подашта, те е вредно да му име свет знаде, он е Вукуанов, иначе Чокин из Бале. Єдан Ронаіов приврженик, неки нижи спахиски чиновник Бакић Грал (кои по закону не би требо да има гласа) опали пиштоль између наших люди, услѣд ког іошт већа буна породи се. Видећи ми то на чега се смерало, продрем се до Сандића и запитам га шта нам чинити ваља? На конац заключимо нашем народу обявити, да се кући врати, и сотим крваву катастрофу одклонити, коя е у изгледу стављала мртви жртви доста имати, кое се дало само тиме одклонити што смо обећали народу да ћемо ово све милостивноме кралю явити, и нов избор посланика искати. Вредни Ђ. Чаковац одма е при првом нападаю у Сегедин отишао да яви найвишем месту шта се и како овде своевольно поступа и нов избор поред реквированя већег броя оружаних солдати измоли.

Нас неколицина одемо са г. Сандићем у затворену дворану пред г. Талияна председника изборне комисие где Сандић найпре мађарски а после у лепом немачком говору изяви: да он поред овакових демонстрация кое ни помишляти ние могао ди би се таково што чинити хтело и смело принуђен е од кандидатуре свое одступити с тим правом, да ће се опет дати кандидовати чим дан новога избора од В. Места назначен буде, и да он жели ово на протокол дати. Презес комисие г. Талиян примети да не може то пре избора посланика у протокол метути, него нека се найпре вотизуе. Сандић примећуе да то нигдер нема да се неће протокол да предузме и сам 1848 закон то неускраћуе; бадава, презес ние хтео протокол начинити. Сандић се онда окрене своим бирачима па рече: хоћемо ли кући а протест кралю поднети и уедно нов избор определити, кое народ са одобраванѣм тай предлог прими.

На други позив презеса да се вотизуе; и после од речи до речи да ће све у протокол дати увести одговори Сандић: да се он противу такове тероризациe мора оградити и нов избор измолити. Свећеник бугарски трудио се да докаже да звоненѣм ние се ишло ни на какову демонстрацию но звонило се у цркву пак е сваноме слободно у цркву ићи а они су чинили veni sancte. У закону нигде не стои да се у цркви veni sancte или како га ми називамо Te Deum laudamus пре избора посланика чини а што закон не прописуе то не спада у дужност онда нама ни чинити, а горе што е наведено дае ми повода од кандидатуре одступити са правом опет бирати се дати рече г. Сандић, а и мои бирачи исто тако одступаю за сада су бираня посланика, али им се избор на ново определи вольни су онда опет гласовати.

Чудити се морамо іошт и теме да у целой комисии ни едан Србин места нема а г. презес да е 40 §. больма прочито заиста би му брига већа бити могла и не би дао да ови жалостни кораци чинити. Када смо се ми са народом уклонили са лица места бираня посланика, комисия е послала била три званичника А. Ђорђевића судца, Раваи јурасора и Юлиуса Іовановића комес. да нас позове на вотизованѣ, ми смо рекли да неможемо ићи будући поред такови демонштрация живот не само наш но и млоги други у опасности стои, него молићемо други избор. — При последку дошо е и други судац П. Христић да нас измири и на вотизацию склони ми смо и овоме рекли да из узрока преднаведени тамо ићи не можемо, него молићемо нов избор.

Нов избор желели би да буде у централном месту среза Оросламошу или да се покажемо да се не плашимо — и да нисмо тенденциозни, оно може и у Чеби нов избор бити.

⊙ **Беч**, 23. нов.

Већ више пута поговарало се о систираню чиновничке промоциe. Сад се из поузданог извора дознае,? да ће то систиранѣ у свима министарствама и дворским званиями фактично од 1 януара 1866 у живот ступити, и то найманѣ за *едну*, а по свой прилици и за две године дана. Да не би дакле по дигди многозаслужен кои чиновник, послуживши дуго и ревносно држави, іош дуже на промоцию изгледао, авансираће неки іош у децембру.

Известно се говори, да ће гроф Белкреди скорим од свог звания као полицайни министар одступити? Премда е гроф развио необичну дѣлателност, радећи скоро увек до поноћи, ипак су се, као у време сабора, нагомилали толики послови, да ние већ можно насмагати. Єдино дакле том поводу при-

писую његово изступанѣ из *овог* министарства.

Као што чуемо, ради се на некой новой прагматичкой санкции. Будуѣи да пре него се сачини диплома крунисаня, треба монарх да се на устав закуне, а наше се укупно државно право мора модифицирати, то е управо та нова прагматичка санкция нужна, и то би био као акт, што га е септемберски манифест означио. — Што се тиче самог времена крунисаня, тешко да ѣе бити пре фебруара месеца.

Прекюче су овде довршене главне раднѣ аустриско-енглеског трговачког прелиминарног уговора. На подписе требаѣе чекати іош десетак дана.

Пре неког времена явише, да се из Петерсбурга пренашаю намештаи у Ницу, па отуд су неки заключивали, да ѣе тамо царица руска дуже боравити. Сад се зна, да се тамо не носе намештаи, већ црквене утвари, будуѣи ѣе се она кућа, у коіой е тамо умро велики кнез престолонаслѣдник, приредити за руску капелу.

Угарска.

О изборима посланика у пештанской жупании являю ово: странка Карла Ача у већини е са 250 гласова. На жалост, и тамо е дошло до ексцеса. Дояко их е двое мртви и од прилике 14 ранѣни. По свима другим местима чинѣни су избори у найболѣм реду.

Колошвар, 19 нов. Данас се у явной седници предузимала ревизия уние. Посланик Зейк предлаже: да се управи на цара репрезентация ради сазива ердељски посланика на пештански сабор, будуѣи да ердељски сабор ние компетентан. За исти предлог изразише се посланици др. Ласлай, гроф Вук Бетлен, Владислав Тиса и Іован Хосу; тако исто и посланици Бемхер, Бехтер, Бренерберг, само што ови ишту іош и додатак у репрезентации тай, да се има санкционирати проект саборског реда од год. 1864.

„Хон“ набраја грехе централиста, те вели:

„Монарх е увидио штетност ове системе, те е уклонио од владе централисте, па ови признаваюѣи и сами своѥ заслуге, ненадаю се више доѣи на владу. Али се они нечему надаю од народни мана. Централисте се уздаю у мане: да би угарски народ политична начела монарха могао повредити; да би он ривализиранѣ Хрватске побудити, — да се с Хрватском не би сложити могао; да он закте-ваня у Угарской живеѣи народа не би могао задовольити, и да би се ови од неприятеля уставности дали употребити, како да се угарски сабор представи у слици маіоризираня, контумацираня, некомпетенциѥ, или да се угарске партае са своим начелима тако оштро сукобе, да би огорчена странка морала обштег неприятеля против победителя — помоѣ позвати, можда би се могли против конзервативаца са пештанским ултраистама, а можда и у другима сложити, можда би се политика угарског народа пред ческим, моравским, польским немальским заступништвом могла омразити итд. итд.

Троедна краљевина.

У Загребу 19 нов. Код нас се сада о другом и неговори него о том, зашто су морали п. н. господа бан и стожерник онако напречац у Беч отиѣи? Нагађа се о том коешта: едни кажу, да ѣе се од њих искати савѣт и обавѣст, други веле, да су позвани „ad audiendum verbum regium.“ Ми овдѣ само констатирамо разна мнѣня, ер незнамо коѥ е истинито. Свакако казую, да се бан ние баш весео у Беч отишао, па и странки пѣговой пала су крила, те ние више држала сѣдниѥе, акопрем се већ бияше залетила, да ѣе рѣшавати и сама државно-правна питаня „de nobis sine nobis.“ — Зато си е назови-председник г., Ѣ немогав више у саборници, искалио срце на колодвору у дугачкой одушевлѣной бесѣди управлѣной на св. бана, у коіой прозва поступанѣ опозициѥ неуставним и (како „Нар. Нов.“ пишу) незаконитим, зато што се е утекла са своіом молбом Н. величеству своме кралю, а не ономе патулястому Национал-конвенту у жупаниской дворани.

Тамо смѣра и нѣгов предлог учинѣн у клубу „самосталне“ странке, да ако се буде „садашня“ влада почела у саборске послове, нека сви самосталци положе мандате; но предлог овай неиаѣе на одзив.

Како ли се може човѣк промѣнити за едну две године? „Vanitas vanitatum!“

— Свим се е новинама из Загреба брзоявом, као „Zeichen der Zeit“ означило, да е бан сада наеданпут наставио войску у кући, гдѣ либерално-народна странка има своѥ састанке. Ми увѣравамо наше штиоце, да се опозиция ние те войске поплашила и да се неда од нѣ сметати у свом лоялном поступаню.

— Ево имена они чланова саборски, кои су у саборской сѣдници од 29 новембра присутни били:

Адлер Прокоп, Алагић Іован, Анѣелић Герман, Антоновић Антун, Бабић Стѣпан, Бах Юрай, Блажић Диониз, Бойчета Скендар, Бороевић Нестор, Буквић Коста, Целебрини Клеменс, Цуцулић Томислав, Ћипулић Авелин, Диздар Гавро, Доловшчак Ђуро, Дошен Лавослав, Драгашевић Симо, Елгер Матия, Фаркаш Шишман, Гербер Самоило, Гостиша Андрия др., Габрић Бартол, Гргурић Миле, Груић Никанор бискуп, Гвоздановић Дане, Хаулик Юрай кардинал, Илиашевић Иван, Янчарић Антун, Єлачић Антун, гроф, Єлачић Ђуро гроф, Іовановић Іован, Іовановић Адам, Камауф Иван, Клобучарић Драгутин, Кнежић Иван, Коблер Иван, Коларић Андрия, Коритић Драгутин, Костренчић Станко, Коттас Антун, Коварбашић Адам, Краль Иван бискуп, Краль Иван жупник, Кружић Франьо, Кукулѣвић Франьо, Кукулѣвић Иван, Кушевић Светозар, Ловрић Франьо, Маллинарић Иван, Мажуранић Иван, Мелинчевић Антун, Михановић Франьо, Миланковић Тома, Мерзляк Винко, Музлер Стѣпан, Николаевић Лукиян бискуп, Николић Павао, Новаковић Тошо, Новић Ђуро, Олуевић Андрия, Паић Део, Пешић Максим, Петровић Дане, Петровић Лука др., Погледић Драгутин, Поляк Іосип, Поповић Іован, Поповић Самоило, Прица Максим, Проданов Арсения, Прукнер Іосип, Радецки Людевит, Рашић Станко, Ратковић Антун, Реген Антун, Рунянин Іво, Ружичић Ђуро, Секулић Васо, Симић Петар, Симичиклас Ђуро бискуп, Соић Вѣнцеслав бискуп, Соколчић Антун, Стахуляк Иван, Стоян Франьо, Суботић Іован др., Шарић Иван, Шашић Стѣпан, Шкорић Милан, Шмит Франьо, Шпун Іосип, Шпун Мирослав, Шпун Наполеон, Штековић Іован, Шульок Александер, Тарбук Мойсия, Теодоровић Александер, Томашић Іосип, Томичић Иван, Трбуховић Марко, Трнски Иван, Турковић Іосип, Верешанин Янко, Вебер Адолфо, Вински Ватрослав, Вираг Скендер, Вончина Иван, Вукотиновић Людевит, Заставниковић Гедеон, Змаић Бартол, Зорац Владовид, Живковић Іован, Жувић Іосип; свих 115.

Имена они саборски чланова, кои нису били дне 17 нов. у седници саборской:

Акурти Драгутин, Акшамовић Іосип, Бабић Іосип, Барчић Еразмо, Бедековић Коломан, Бегна Вѣнослав, Берталан Марко, Боговић Мирко, Болеславски Янко, Бриглевић Іосип, Броз Мавро, Цар Янко, Цебоци Ђуро, Циотта Иван, Фиамин Иван др., Хелембах Лавар барун, Хорват Петар, Хрват Мирко, Хрвоић Степан, Якић Антун, Янчо Степан, Єлачић Драгутин, Єлачић Кажимир, Іордан Анте др, Іосиповић Степан, Юрчић Иван, Кавапиаг Емил барун, Кеглевић Оскар гроф, Кхуен Енрико гроф, Киряковић Живко, Киш Ладислав, Коларић Паіо, Козулић Кажимир, Краячић Фердо, Кралѣвић Беньош, Кралѣвић Мирослав, Куглер Степан, Кукулѣвић Ладислав, Кулмер Мирослав гроф, Кушевић Аурелио, Кушлан Драгойло барун, Лалић Паіо, Лауденбах Иван, Лукинац Аугусто, Малер Максим, Мартини Иван, Матић Антун, Мехальвић Славолюб, Милетић Светозар др., Мразовић Матия, Мухић Павао др, Напар Ладислав, Норман Коста гроф, Оршић Коломан гроф, Оршић Роберт гроф, Оштриш гроф, Оштриш Андрия, Оттенфелс Шишман барун, Ожеговић Иван, Ожеговић Мартин, Ожеговић Тито, Павлековић Степан, Пеичић Скендер, Пеичевић Ладислав гроф, Перковац Иван, Петричевић Лука, Пинтар Иван, Пинтеровић Франьо, Полит Михаило др, Предоевић Янко, Рачки Франьо др., Раух Ђуро барун, Раух Левин барун, Разум Іосип, Рогулић Иван, Рукавина Ђуро барун, Старчевић Антун др., Стояновић Антун др, Свиличић Франьо, Шафарик Ђуро, Шагоѣац Франьо др., Шауер Иван, Шедел Иван, Шрам Лавослав др., Штроссмаер Іосип бискуп, Шухай Мирко др, Шульок Славолюб, Талер Филип, Толян Мато, Торбар Іосип, Урпани Вѣнцеслав, Вакановић Антун, Вернеда Ернест, Вранцан Іосип др., Враньић Франьо, Вуковић Степан, Зидарић Андрия, Златаровић Роберт, Зоричић Анте, Жижел Франьо сви 102.

Овай именик вадимо из Народни новина — ако се од горнѣ своте одбие 14 гласова банскога стола, кои у сабор неспадаю — види се на чиой е страни већина ньи, неговорећ о том, да многи великаши од наше странке нису іош на сабор дошли.

Задар 21 нов. Адвокат Монти, бивши депутирац Сабльић, и іош неки, кои су приликом немира при избору у Книну били уапшени, опроштени су затвора.

Аустрия.

Беч, 20 нов. Кардинал Хаулик и бан Шокчевић примлѣни су данас од цара на аудиенцию. Седнице хрватског сабора за време су обуставлѣне. Глас, да ѣе гроф Владислав Пеячевић бити наименован за начелника хрватске придворне канцеларие, истинит е данас толико, колико кад се и први пут разнео.

Беч, 21 нов. Разнешен глас, да ѣе се на дан царевог долазка у Пешту обнародовати амнестия за землѣ Стефанове круне, све се више обистинява. Нарочито се говоря о амнестии за П. Алмашию и нѣгове саучастнике, кои су прошле године осуѣени.

Беч, 21 нов. Явити вам имам одавде, да ѣе у горнѣм парламенту, кои ѣе као што е познато, саборисати у пештанской жупаниской дворани, — таверник Шенѣи председавати. По томе ѣе дакле место судекса курие іош и далѣ остати непопунѣно.

Ердељ.

Колошвар, 6 дец. У данашньой седници би закључено, да се у адреси на цара захвали на успостанова правог континуитета, и да се каже, да е чланак уние подпун закон, кои се само у Пешти може ревидирати; далѣ да се умоли цар, да ердељске заступнике сазове у Пешту.

БРЗОЯВ

уредничству „Србобрана.“

Ст. Бечеј 26. нов. у 7 сати увече. Ми не сматрамо **Стратимировића** за едностраног посланика бечкеречког, него за повереника српског народа, зато му честитаюѣи избор шиљемо поздравлѣ. Др Малетић, Клаић, Ђорђевић, Пекаровић, Мучалов, Татић, Поповић, Савић, Іоцић, Димитриевић, Іовановић, Завишић, Милиновић Лозанов, Єремић, Недељковић, Марковић, Єлчић, Шимић, Кекић, Гавански Михаиловић, Стаић.

ТРГОВИНА.

ПЕШТА, 5 дец. Рана. Цена шеници као и пре. — Ражи се мало више тражило, — у цени нема разлике.

СИСАК, 2 дец. Рана у почетку ове недеље слаба. Чуе се да вода долази.

АРАД, 3 дец. Жито е ове недеље слабо пролазило. Шенице е исто тако мало доношено на продаю. Кукуруза е ове недеље продато до 8000 мерова по 1 ф. 45—50 новч. Шпирита се продало од прилике 3000 акова по 39 новч. Довоз на недељни вашар приличан: Шеница найболя 2 ф. 80 н, жито 1 ф. 60 н. по мерову. Кукуруза е било од прилике 5000 мерова, изпрва по 1 ф. 20 н, а доцние по 1 ф. 15 новч.

Темишвар, 3 дец. Іош од прошле недеље еднака цена рани. Жита више пролази. Шеница особито прве руке, яко се тражи, од нѣ е од прилике 2000 мерова, продато по 2 фор. 75 нов. Жита од године нема; ланьског прилично.

Весприм, 2 дец. Недељни вашара врло слаби. Юче се продавала шеница па 3 ф. 20—30 н., жито 2 ф. 30—40 н. ечам 1 ф. 50—60 н. зоб 1 ф. 10—15 н., пасуль 4 ф. И вино е скочило на цени, 6—7 ф. аков. Цак кромпира 1 ф. Време е као у пролеѣе.

Пешта, 6 дец. Време доста ладно и немнло. Вода долази.

Рана. Цена шенице иста, тако и ражи. Єчам и зоб слабо се тражи.

Пожун, 5 дец. мер. шенице по 3 ф. — 3 ф. 55 н. 319 м. жита по 2 ф. 15 — 2 ф. 50 н., 1339 м. ечма по 1 ф. 60—3 ф. 20 н., 255 м. зоби по 1 ф. 35—1 ф. 50 н., 218 м. кукуруза по 2 ф. 5—20 н.

ОГЛАСИ.

Alle Gattungen

Feuer-Spritzen,

Gartenspritzen, Feuerlöschrequisiten, Hausbrunnen, Saug-, Druck-, Wein-, Bier- Schafwasch-, Wiesenbewässerungs- und Mistjauchpumpen, Weinpressen, Weintraubenquetschen, Eisendrehbänke, Decimal- und Centimalwaagen,

sind vorräthig in der Maschinenfabrik von

J. B. HOFFMANN.

Tabakgasse Nr. 11 in Pest,

welche seit 15 Jahren Feuerspritzen, Pumpwerke und Decimalwaagen erzeugt, solche auch bei den Ausstellungen mit den großen silbernen Medaillen beehrt wurden.

Preise der Spritzen bis 3 Eimer, Handkarren,

Eimer Inhalt	0	1	2	3
Preise in fl. ö. W.	25	60	80	150

Von 6 bis 12 Eimer 2 Wagenspritze.

Eimer Inhalt	6	8	10	12
Preise in fl. ö. W.	450	500	800	1000

Preise der gesetzlichen und sehr soliden Decimalwaagen.

Kraft in Zentner	1/2	1	2	3	5	8	10	15	25	40
Ohne Gewicht fl. ö. W.	14	16	18	21	25	30	37	46	60	70
Mit Gewicht fl. ö. W.	15	18	21	25	32	40	48	60	86	122

Preise der Hausbrunnen aus Gußeisen gewöhnlicher Art

Brunnentiefe in Klaftern	1	2	3	4	5	69
p. kompletten Brunnen fl. ö. W.	55	65	75	85	15	05.

Ausführliche Preiskourante mit Abbildungen sind im „Képes Naptár“ und im „Pester Lloyd-Kalender“ zu finden und werden auf Verlangen auch eingesendet (17—33—33.)

Уредник и издаватель Петар Нинковић.

Брзотиском Игнята Фукса у Новоме Саду